

Naamlijst van de in Nederland voorkomende soorten dazen (Diptera, Tabanidae)

door

JAN TIMMER

ABSTRACT. — A checklist is given for the 32 Tabanid species, occurring in the Netherlands.

Na het verschijnen van „The Horse Flies of Europe” van Chvála, Moucha en Lyneborg in 1972 leek het wenselijk een nieuwe naamlijst van de Nederlandse fauna samen te stellen. Tot nu toe was men voor een overzicht van onze dazenfauna aangewezen op Leclerq (1967) en de „Naamlijst van de Nederlandsche Diptera” van De Meijere (1939).

In de huidige lijst is de nomenclatuur gebruikt van bovengenoemd werk van Chvála, Moucha en Lyneborg. De naamlijst zelf is gebaseerd op gegevens uit de volgende collecties: Instituut voor Taxonomische Zoölogie, Amsterdam; Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden; Instituut voor Zoölogische Taxonomie en Oecologie, Utrecht; Fries Natuurhistorisch Museum, Leeuwarden; Instituut voor Entomologie, Wageningen; Natuurhistorisch Museum, Maastricht en de privécollecties van B. van Aartsen, V. S. van der Goot, J. A. W. Lucas, H. J. G. Meuffels, G. Stobbe, J. H. C. Velterop, alsmede mijn eigen collectie. Alle genoemde personen en instituten betuig ik hierbij mijn hartelijke dank voor hun medewerking.

De enige nog niet eerder voor Nederland gepubliceerde soort is *Tabanus rectus*; een vrouwtje hiervan werd gevangen op licht door de heer Van Aartsen op 12 augustus 1975 te Best. Het betreft hier een west-mediterrane soort, die hier waarschijnlijk slechts bij toeval is terecht gekomen. Drie soorten, die in de lijst van Leclerq worden genoemd, zijn van de huidige naamlijst afgevoerd. Van *Hybomitra nigricornis* (Zetterstedt, 1842), een van de drie, zou een vrouwtje zijn gevangen op 5 juli 1934 te Wijster (Dr.). Dit exemplaar bevindt zich in de collectie van het Instituut voor Taxonomische Zoölogie te Amsterdam. Het betreft echter een foutieve determinatie van *Hybomitra montana* var. *flaviceps* (Zetterstedt, 1842), op welke deze soort oppervlakkig lijkt. *Hybomitra tropica* (Linnaeus, 1758) (= *H. montana tuxeni* Lyneborg, 1959) wordt door Leclerq van Groesbeek, Winterswijk, Terschelling, Westerbork en Veenhuizen vermeld. Al dit materiaal, aanwezig in de collecties van het Instituut voor Taxonomische Zoölogie, Amsterdam, het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden en het Instituut voor Entomologie, Wageningen, heeft echter betrekking op de gewone *Hybomitra montana*. Van *Atylotus sublunaticornis* (Zetterstedt, 1842) tenslotte, is één wijfje gemeld van Breda. Dit exemplaar bevindt zich in de collectie van het Instituut voor Taxonomische Zoölogie te Amsterdam en is verwisseld met *Atylotus plebejus*, een nagenoeg even zeldzame soort.

Eén sterretje voor de soortnaam betekent dat de soort wordt genoemd door De Meijere (1939) en twee sterretjes betekent dat de soort wordt genoemd door Leclerq (1967). Eenkele belangrijke synoniemen zijn opgenomen; zij zijn cursief gezet in de hierna volgende lijst.

CHRYSOPSINAE

- Chrysops Meigen, 1803
 * ** caecutiens (Linnaeus, 1758)
 * ** relictus Meigen, 1820
 * ** sepulcralis (Fabricius, 1794)
 * ** rufipes Meigen, 1820
 * ** viduatus (Fabricius, 1794)
 pictus Meigen, 1820
 quadratus Meigen, 1820

TABANINAE

- Haematopotini
 Heptatoma Meigen, 1803
 * ** pellucens (Fabricius, 1776)
 Haematopota Meigen, 1803
 bigotis Gobert, 1881
 * ** crassicornis Wahlberg, 1848
 * ** italica Meigen, 1804

- * ** pluvialis (Linnaeus, 1758)
subcylindrica Pandellé, 1883
- Tabanini
- Atylotus Osten-Sacken, 1876
- * ** fulvus (Meigen, 1820)
- * latistriatus (Brauer, 1880)
- * plebejus (Fallén, 1817)
- * ** rusticus (Linnaeus, 1767)
- Hybomitra Enderlein, 1922
- * ** bimaculata (Macquart, 1826)
tropica auct., nec Linnaeus, 1758
- * ** ciureai (Séguy, 1937)
solstitialis auct., nec Meigen, 1820
schineri Lyneborg, 1959
- * ** distinguendà (Verrall, 1909)
- ** expollicata (Pandellé, 1883)
- ** lundbecki Lyneborg, 1959
- * ** lurida (Fallén, 1817)
- * ** micans (Meigen, 1804)
- * ** montana (Meigen, 1820)
- ** muehlfeldi (Brauer, 1880)
- Tabanus Linnaeus, 1758
- * ** autumnalis Linnaeus, 1761
- * ** bovinus Linnaeus, 1758
- * ** bromius Linnaeus, 1758
- * ** maculicornis Zetterstedt, 1842
rectus Loew, 1858
- * ** sudeticus Zeller, 1842
- Therioplectes Zeller, 1842
- * ** gigas (Herbst, 1787)

LITERATUUR

- Chvála, M., L. Lyneborg & J. Moucha, 1972. *The horse flies of Europe (Diptera, Tabanidae)*: 1-499. Entomological Society, Kopenhagen.
- Leclerq, M., 1967. Tabanidae (Diptera) des Pays-Bas. — *Zool. Bijdr.* 9: 1-34.
- Meijere, J. C. H. de, 1939. Naamlijst van Nederlandsche Diptera afgesloten 1 april 1939. — *Tijdschr. Ent.* 82: 137-174.

Diedenweg 70, 6706 CR Wageningen

DAVIDS, C., DE WATERMIJTEN (HYDRACHNELLAE) VAN NEDERLAND. LEVENSWIJZE EN VOORKOMEN. Wetenschappelijke Mededelingen K. N. N. V., no. 132, februari 1979. Prijs f 7,50, leden K. N. N. V. en N. E. V. f 6,50.

Na het zojuist gerecenseerde boekje over de teken is er alweer een W.M. inzake de acarologie, ditmaal over onze Hydrachnellae.

Sinds de te vroege dood in 1968 van A. J. Besseling, die zich 40 jaar met de watermijten had beziggehouden met een monografie als bekroning, kwam het terrein braak te liggen, totdat Davids zich erover ontfermde en er zelfs een promotie-onderwerp in vond.

Het is verheugend dat dit boekje is verschenen. Het behandelt vooral onderwerpen als ontwikkeling, morfologie, parasitisme, symbiose, enz., die bij de Hydrachnellae tot zeer bijzondere aanpassingen leiden.

Er is een determineertabel tot de genera en het werkje is verlucht met 78 duidelijke afbeeldingen, merendeels van de hand van de schrijver.

Alle ruim 200 Nederlandse soorten worden opgesomd met korte notities. Het zou te ver voeren ze in dit bestek uitgebreid te behandelen, maar de literatuur voor diepergaande determinatie staat vermeld.

Ik hoop dat dit boekje moge bijdragen tot een bredere belangstelling voor Hydrachnellae, die met hun prachtige kleuren van o.a. rood, groen en geel pronkstukjes zijn in de microwereld van het zoete water. Te bestellen door storting van het bedrag op postgiro 13028 ten name van Bureau K. N. N. V., Hoogenboomlaan 24, 1718 BJ Hoogwoud, met vermelding van het gewenste. — G. L. van Eynhoven.